Bilaga 1 - Idébank

Förslag på aktiviteter som lyfts fram nedan består av inspel som tagits fram genom dialoger med Linköpingsbor och genomförda workshoppar med kommunala bolag och förvaltningar. I idébanken finns även aktiviteter som tidigare funnits redovisade i kommunala handlingsplaner, t ex Handlingsplan för koldioxidneutralt Linköping och Handlingsplan för solel.

Syftet med idébanken är att det ska kunna generera idéer till förvaltningar och bolag för fortsatt arbete inom de olika insatsområdena.

Insatsområde: Bostäder, lokaler och verksamheter

Tema	Förslag på aktiviteter
Dialog och samverkan	Utveckla långsiktig samverkan mellan Tekniska verken och Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden om energilösningar Arbeta med samsyn inom beräkningsmodeller och miljövärden för olika energibärare/slag Utveckla samverkan och nätverk med Linköpings universitet även vid genomförande av programmet. Kan även vara att gemensamt vara med i utvecklingsprojekt inom energiområdet Utred och ta politiskt beslut om ansvar och kostnader för energi- klimatkrav. Primärt mellan Lejonfastigheter och kommunala beställare. Involvera båda parter I samband med uppstart av planprojekt ha tidig dialog om miljökrav där det ska planläggas för något av bolagen. Ha en kontinuerlig dialog mellan Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och bolagen. Energilösningar i samverkan vid planprocesser →samutnyttjande system värme/kyla “områdeslokalt” Deltagande i projekt t ex Värmemarknad Sverige Brukarsamverkan t ex incitamentsprojekt med verksamheten Samverkan inom kommunkoncernen utifrån gemensamma mål och för Linköpings bästa på de punkter där vi är beroende av varann Dialog medborgare digital tillgänglighet
Upphandling	Fortsatt utveckling av rutiner, uppföljning och rapportering av efterlevnad av upphandlade avtal (ramavtalstrohet) Krav på LED-belysning i nya lokaler/anläggningar

	Miljökrav vid upphandling av drift och skötsel (idrott) Arbete med uppföljning av nytt miljö- och klimatkrav i avtal mot utförare Främja inköp som minimerar förpackningar Öppna fler alternativ för “funktionsupphandling” där leverantörerna själva har egenintresse av att saker håller längre Komma överens om CO_2-kostnad att nyttja vid upphandling
Stöd till näringsliv	Prioritera utfasning av fossil olja ur industriprocesser Kontakta storförbrukare och erbjud stöd i energieffektivisering Fortsatt arbete med Linköpingsinitiativet, t ex utforma tydligare stöd Miljötillsyn - tillsyn för energieffektivisering Anpassa miljöbalkstillsynen till olika stadier som verksamheter befinner sig på. T ex nivå I - information, följt av uppföljning, mer strikta krav där det behövs
Beteendepåverkande åtgärder	Nudging kring beteendeförändring. Utbildning och nudging till hyresgäster/verksamhetsutövare Rörliga kostnader uppmuntrar till energieffektivisering, t ex kallhyra IMD (individuell mätning och debitering) av varmvatten Ökad acceptans för lite varierad inomhustemperatur och andra energibesparande åtgärder
Renovering	Fortsätta effektivisera befintliga byggnader Tilläggsisolering av vindar Tilläggsisolering/fönster/FTX-ventilation Byte av fläktar/ventilationsaggregat Renovering av undercentraler Byte av utrustning tvättstugor Möjliggör lättare bygglov för tilläggsisolering utåt, att öka byggnadens dimensioner Alltid ha med återbruksinventering vid renovering
Kommunikation och lärande	Energi- och klimatrådgivning samt ytterligare informations- och utbildningsinsatser riktade till lokalt näringsliv och linköpingsbor/hyresgäster

	Delta i projekt Hållbar förskola och skola Arbete med Grön flagg Fortsatt arbete med energitillsyn av verksamheter Information om hur byggnaderna fungerar vid hyresgästmöte Extern och intern kommunikation om resurseffektivitet Uppmana brf:er och hyresvärdar att mäta värme och vatten separat så att individen kan se sin användning Underlätta att välja förnybar energi
Klimatmedveten organisation	Kompetensutveckling kring energifrågor Utbildningstillfällen kring hur man kan värdera olika åtgärder Utveckla affärsmodeller som genomsyras av ekologisk hållbarhet, där miljöinsatser tillåts belasta budgeten och där miljöaspekternas positiva aspekter ses som försäljningsargument Minska och hålla nere användningen av artiklar, framför allt engångsartiklar i plast Inventera och genomföra åtgärder för att möjliggöra och inspirera klimatsmart beteende hos medarbetare Kartlägga möjligheterna och vid möjlighet införa källsortering i verksamhetslokaler Återanvändning av möbler och inventarier Se över användningen av förbrukningsvaror Möjliggör kravställan på energismart förvaltning av fastigheter inom nämndernas ansvarsområde Gröna hyresavtal El och värme som köps in ska vara hållbar Samverkan/politik: Påverkan på förvaltningarnas budget för drift vid åtgärder i handlingsplaner (affärsmodell) Elbilsladdning: optimera nyttjandet av laddinfrastrukturen, beteendefråga hos användarna till viss del
Energieffektivisering	Utökat arbete med energieffektivisering och beteende/användarperspektiv inom koncernen Framtagande av riktlinjer för resurs- och energieffektiv fastighetsförvaltning inom kommunkoncernen

	Energieffektivisering av motionscentraler Byte till mer energieffektiv belysning Byte till bergvärme i Idrottens hus Energisparande perspektiv i verksamhetskök Nya belysningsavtal med energieffektivisering i fokus Konvertering av direktverkande el Årstidsanpassad ventilation där så är möjligt utifrån gällande krav Markvärme driven på returen av fjärrkyla Se över gatubelysning - släck dagtid, ev sensorstyrd Effektoptimering av flerfamiljshus pågår (fjärrvärme), 5-10 % energieffektivisering Närvarostyrd ventilation Undersök möjligheterna att styra energianvändningen (t ex belysning) digitalt
Delningsekonomi och cirkuläritet	Plan för ökat samutnyttjande av kommunala lokaler Genom Linköpingsinitiativet öka samverkan för cirkuläritet, beteendepåverkande insatser för ökad energieffektivisering och industriell symbios ”Skaparhallar” i kommunal regi t ex i slöjdhallar även med utbildningar i reparation Gå före och se till att begagnade möbler återanvänds Möjliggör att dela upp villor i flera bostäder om den är över en viss storlek för att lättare kunna hyra ut del av bostaden Lekparker med leksaker att låna Återbrukshall för att lämna in saker lokalt Bytesbod för sportsaker och leksaker Makerspace - Ebbepark Jobba för en lokal återbruksmarknad och bytesbod

Livsmedel och matproduktion	Minskad köttmängd i serverade måltider Införa gröna påsen/linjen i samtliga kök Källsortering i köken Minskat matsvinn vid tillagning Minska matsvinn i skolor och förskolor Information om allmänna fruktträd där fruktplockning är tillåten för allmänheten Verka för fler kolonilotter Främja lokalproducerat samt REKO-ring Anslagstavla för överskott från frukt Öka andelen närproducerad mat Ställ krav på klimatpåverkan vid upphandling av mat till kommunal verksamhet Prioritera lokalproducerad mat och mer vildsvinskött Prioritera närproducerad mat och vegansk mat Servera mer eller enbart vegetarisk mat Låt elever besöka gårdar där maten produceras
IT och hårdvara	Ökad återanvändning av ej avskriven hårdvara Översyn av livslängd på hårdvara Information om användning och återanvändning av hårdvara till kund
Driftoptimering	Installation av tempgivarstyrning Injustering/driftoptimering Byte av styr- och reglerutrustning Injustering/driftoptimering av fjärrkyla Driftoptimering av fastigheter i samband med energikartläggning Reinvestering tekniska system Ökad digitalisering: Steg 1.“Allt” är uppkopplat och mätbart. → ∞: digitala tvillingar

Insatsområde: Bygg och anläggning

Tema	Förslag på aktiviteter
Upphandling	För upphandling: ha utpekad miljöresurs i processen. Förtydliga vilken typ av process och vilken typ av kompetens som krävs Utveckla krav och kriterier inom upphandling för att all nybyggnation inom kommunkoncernen ska omfattas av skarpa klimatkrav på varje enskilt projekt. T ex genom gemensam informationsplattform, AI-tjänst som kvalificerar baserat på krav/kriterier, standardiserad information och gemensam nomenklatur i kommunen Minskad klimatpåverkan under byggskedet vid nyproduktion Säkerställ låg klimatpåverkan genom hela livscykeln Se över/utveckla avskrivningstider på fastigheter för att främja cirkularitet Ta fram klimatkalkyler i ett tidigt skede som fungerar som grund för investeringar
Kommunikation och lärande	Agera inom hela kommunsektorn, och vara förebild i området. Torgföra goda exempel. Verka för attitydsförändringen och tänka resurseffektivitet Aktiv omvärldsbevakning inom området För att få till kunskapsspridning behöver kompetens samlas centralt och Linköpings kommun behöver vara spindel i nätet för den geografiska kommunen. Uppmuntra bolag och förvaltningar att delta i befintliga nätverk
Undvika nybyggnation	Bygg om och till i första hand istället för riva och bygga nytt Bygg boenden som skapar flyttkedjor Nya tjänster/mötesplatser för att dela info om lediga lokaler inom hela kommunen, Airbnb tomma lokaler Planera blandstad för att lättare kunna styra när olika behov finns Uppdatera och utveckla fastighetsstrategin i syfte att öka nyttjandegraden så att samnyttjande och minskad byggyta beaktas tydligare. Beställning från kommunen bör gå mer åt “utred möjligheterna” snarare än “bygg nytt här”. I samband med planläggning, kravställa att exploatör genomför en miljö- och återbruksinventering när byggnader ska rivas
Ta fram och jämföra nyckeltal	Kvantifiera mål så att de går att jämföra med andra mål såsom ekonomiska, tidsmässiga, utseendefokuserade mål

	Upprätta Center of Excellence kopplat till data plattform/tjänst tvärfunktionellt inom kommunen. Informera, styr. Big Data Analys Ge beräkningsstöd för redovisning av insatser Krav på klimatpåverkan i projekt. Jobba med LCA. Kravställning som bidrar till minskad klimatpåverkan från byggnader ur ett livscykelperspektiv Tillämpa systemperspektiv för minimerad klimatpåverkan vid om- och tillbyggnad i samband med upphandling/exploateringsprojekt, markanvisningar och fysisk planering samt vidareutveckla analysförmågan för att matcha tillgång och behov av fastigheter Tydliggöra hur riktlinjer för klimatberäkningar ska användas Ta fram och implementera metod för att inför planläggning efterfråga jämförelseanalys mellan att riva och bygga nytt kontra att renovera och bygga till Ta fram och utveckla en gemensam modell för att hitta en balans mellan klimatpåverkan och kostnad
Materialval	Förtäta inom befintligt bestånd med lättkonstruktion. Våga göra vägval, likt träbyggnadspolicyn Lyft fram och utöka innovativa byggmetoder t ex halmisolering Undvik hus med stora glaspartier T ex genom detaljplanebestämmelser eller/och vid upphandling
Innovation och samverkan	Vara olika långt framme i olika områden, ibland kan testa nya saker och vara mer framåtdrivande. Ha piloter såsom Ebbepark. Fortsätt med piloter och sprid resultatet Testa nya tjänster/teknik för att kunna simulera olika val och få bättre beslutsstöd tidigt Nyskapande samverkan mellan Science Park och Linköpings kommun och andra aktörer Arbete utifrån träbyggnadspolicy Deltagande i Östergötland Bygger Klimatneutralt (ÖBKN), nätverk för fastighetsägare och byggföretag för minskad klimatpåverkan från branschen Materialval: Främja innovativa byggmetoder och materialval som bidrar till minskad klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv genom t ex genomtänkta utvärderingskriterier vid upphandling Samarbete mellan social- och omsorgsförvaltningen och bolagen (Stångåstaden) kring vart det finns potential (utifrån flera aspekter) för påbyggnad

Utvärderingskriterier och kravställande	Ställ krav och använd utvärderingskriterier på miljöcertifieringar vid markanvisningar, mot privata byggherrar. Även egna kriterier som främjar hållbart byggande kan användas Kravställa fossilfria drivmedel till fordon. Se till alla delar av bygget som kan hållbarhetsoptimeras Ställ klimatkrav i samband med entreprenadupphandling, gäller infrastruktur, allmän plats Utveckla krav och kriterier vid kommunal markanvisning för att främja minskade utsläpp från byggande Säkerställa att minskad klimatpåverkan är en central del i genomförande av bygg- och anläggningsprojekt Ställ krav på byggande av tex passivhus, energipositiva hus, hus med lägre andel betong, sedumtak osv Använd ERFA-databas där framgångar/misslyckanden i tidigare projekt visas Ställ krav på energieffektiv teknik vid markanvisningar Planera för ekobyar/ekoområde med integrerad odling Utformning och implementering av hållbarhetskrav i markanvisningar Samarbete med entreprenörer för ny affärsmodell kring hållbara material
Cirkularitet och delningsekonomi	Samnyttja lokaler och tydliggör ansvarsfördelning. Skola på dagen och aktivitet på kvällen. Uppmuntra till pooler av olika slag och samnyttjande Underlätta för återanvändning i nyproduktion. Krav vid nyproduktion hindrar ofta återanvändning av material Framtagande av gemensam plattform i kommunen gällande återbruk Möjliggör ökad användning av återbrukat byggmaterial genom exv krav på återbruksinventeringar, modeller för köp & sälj. Tjänster och portaler/appar som gör det enkelt att återbruka Samverkan med byggentreprenörer för att minska det totala transportbehovet till, från och på våra byggarbetsplatser genom t ex samtransporter och delningstjänster

Insatsområde: El, värme och kyla

Tema	Förslag på aktiviteter
Robust elproduktion	Öka flexibiliteten i energianvändning i syfte att optimera. Utveckla olika typer av laststyrning, till exempel vid laddning av elbilar Aktivt verka för att minska effekttoppar i el-och fjärrvärmesystemet, till exempel genom lagring, förskjutning av förbrukning samt att verka för ökad flexibilitet i energianvändningen i syfte att optimera den Utreda potential och behov för utveckling av ödrift (säkerställande av elförsörjning i mindre områden/”öar”) Konsekvenser av förändrade förbrukningsmönster av el bevakas och vid behov ska insatser genomföras för att säkerställa elnätets robusthet och tillgänglighet Ökad produktion av lokalt producerad el och värme Säsongsvärmelager Säsongslager av högvärdigt avfall. I kombination med utbyggd sopförbränningskapacitet. Istället för lågvärdig värme Robust el: Utred hur mycket decentraliserad kraftproduktion som elnätet klarar av och vad det kostar att klara av mer Ekosystem för energioptimering. Symbios av energislag
Digitalisering och innovation	Utveckla beräkningsgrunder för värdering av effektiviseringar. Utveckla automatisering för energieffektivisering Aktivt följa utvecklingen inom framtidens energisystem, till exempel gällande energilagring, vätgas och liknande Testa batterilagring av el i Ebbepark Se över möjligheter att använda solceller i stadsplaneringen, t ex bullerplank
Samverkan och dialog	Utveckla långsiktig samverkan mellan Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och Tekniska verken för energilösningar som gynnar klimat och resurseffektivitet. Både testbäddar för att testa innovativa lösningar och i mer konventionella exploateringsprojekt Fortsatt bra dialog mellan Tekniska verken och fastighetsbolag och industri. För att tillsammans driva utvecklingen framåt i gemensamma pilotprojekt Samverkan kring solceller med näringslivet, inom ramen för

	Linköpingsinitiativet Samverkan och deltagande i nätverk med relevanta aktörer och projekt kopplat till solel, t ex Framtidens solel i Östra Mellansverige Omvärldsbevaka och samordna deltagande i relevanta projekt och utlysningar kopplade till solel Använd Linköpingsinitiativet till att samlas kring en fråga/utmaning där vi kan samverka Samarbete och kompetensspridning mellan samarbetspartner såsom t ex Linköpingsinitiativet och Klimatneutrala städer 2030 Samverka med fastighetsägare som en del i energisystemet för att kapa effekttoppar
Produktion och utveckling av förnybara bränslen	Fortsatt utveckling och ökad produktion av förnybar el, vilket även omfattar främjande insatser från kommunens energi- och klimatrådgivare riktade mot kommuninvånare för ökad solelsproduktion Undersök möjligheterna för vätgasproduktion och vätgasmack Bygg ut produktion av biogas
Kommunikation och lärande	Utbildning i energieffektivisering - Håll interaktiva utbildningar Kommunicera energikostnader av olika småskaliga levnadsval, som varmvattenanvändning och belysning Utnyttja it för att synliggöra förbrukning. Visualisera energi- och effektbalans för olika energislag Information och incitament till verksamhetsutövare Sprid information om effekttoppar t ex informationskampanj om hur huset används som “termiskt batteri” Undersök möjligheterna med mer rörliga kostnader för att uppmuntra till effektivisering
Produktion av värme och kyla	Utreda och analysera framtidens behov av fjärrvärme och fjärrkyla, för att kunna utveckla dessa system till att möta detta behov Utred möjligheten att driva gasturbinen på Gärstad med biogas Undersök möjligheterna till lokal värmeproduktion på landsbygden för ökad självförsörjningsgrad Ersätta eldrivna kylmaskiner med fjärrkyla Ny fjärrvärmeackumulator Undersök möjligheten för kommunen att ge bidrag för energieffektivisering.

	Kan vara både gentemot medborgare och/eller företag Kravställa anslutning till fjärrvärme vid markanvisning av kommunalägd mark. (där det anses möjligt och positivt) Kyla: Utred möjligheter med solavskärmning, teknik för kylning och frikyla Planera för en grön stad för att sänka temperaturen i staden Utveckla effektstyrning Nyttja frikyla i första hand där lämplig/möjligt Utreda geolager som kylalternativ Möjliggör handelsmöjligheter från returledningen av fjärrvärme
Cirkuläritet och delning	Utveckla system för återvinning, t ex återvinningsbodar som på återvinningscentralerna Uppmuntra till Ta-ge-hyllor i offentlig verksamhet
Solelsproduktion	Solceller på nybyggnation; ställ krav i byggprocessen Solcellstak över p-platser Undersöka möjlighet att hyra ut tak till solelsproducenter Utbyggnad av stora markanläggningar Lokaliseringsutredning för solcellsparker Uppför solceller på befintliga fastigheter där så är lämpligt Nybyggnation ska alltid uppföras med solceller, där så är lämpligt Nybyggnation ska uppföras så att konstruktionen klarar av lasterna som installation av solpaneler medför Utred förutsättningarna för uppförandet av en kommungemsamt ägd solcellspark Matcha decentraliserad produktion med solkraftsparker Testa nya solcellstekniker (t ex perovskit)
Vindelsproduktion	Utveckla produktion av vindkraft

Insatsområde: Mobilitet och transporter

Tema	Förslag på aktiviteter
Krav i upphandling av transporter	Översyn av befintligt fordonsinnehav i kommunorganisationen, för att fasa ut fordon som enbart kan köras på fossila bränslen Vidareutveckling, implementering och uppföljning av energi- och klimatkrav i upphandlingar i enlighet med kommunens upphandlingspolicy Tillse en central stöd- och kontrollfunktion vid inköp av bilar och lätta lastbilar i kommunkoncernen Implementering, uppföljning och utvärdering av klimatkrav vid upphandling av entreprenadtjänster
Klimatmedveten organisation	Översyn av användande av egen bil i tjänsten samt vid behov ta fram plan för att fasa ut detsamma Kommunövergripande (organisationen/koncernen) fordonssamordning utifrån ett klimat- och resursperspektiv Implementering och kommunikation av Grön resplan och tillämpningsanvisningar för resor i tjänsten Serviceinsatser på distans för minskat behov av resande Kommunövergripande (organisationen/koncernen) mobilitetssamordning utifrån ett klimat- och resursperspektiv Bättre organisation för tjänstecyklar - alla har tillgång utifrån behov Se till att kommunens organisation använder de mobilitetstjänster som finns och som kommer
Innovation och digitalisering	Utveckla möjligheterna för e-möten och distansarbete Finansiering: Långsiktig säker finansiering vid nya tjänster Utveckling av digitala verktyg för smart mobilitet, t ex planeringssystem / Tidsbokning Samverkan med universitet och forskning, t ex kopplat till transporter Digitala tillämpningar för att minska behov av resande hos utförare Kravställa leverans med miljöfordon vid upphandling av leveransavtal. Följ upp efterlevnad
Utvecklad laddinfrastruktur	Utredning och utbyggnad av laddningsinfrastruktur, inom kommunens rådighet

	Ha utvecklingsarbete med bostadsbolag och kommunala parkeringsplatser Se till att det finns dedikerade platser för kommunorganisationens laddfordon Planera för laddningsstationer på landsbygden Utred möjligheter till stöd för installation av laddstationer för brf:er och på landsbygden Utveckla batteripooler för enkla byten Möjliggör laddning på gatuparkering och inte bara p-husen Genomför tidiga kartläggningar av förväntade laddbehov för att kunna ta hänsyn till elnätets uppbyggnad och utbyggnadstakt Nyttja kommunal mark för att få laddning på “rätt” ställen samt för dialog med Tekniska verken Nät för att bygga på platser med kapacitet i elnätet
Kommunikation och lärande	Synliggör kostnader och vinster ur samhällsperspektiv Främja fossilfria alternativ och engagemang kring hållbarhet hos både privatpersoner och näringsliv i Linköping
Logistik och distribution	Optimering av transporter inom kommunens utförande verksamheter Lokaliseringsutredning för innerstaden (citylogistik) Samordnad varudistribution Främja omställning av tung transport
Dialog och samverkan	Samverkan med civilsamhället för att främja hållbar mobilitet i föreningar Vidareutveckla konceptet och tillämpningen av Gröna resplaner – tillämpa konceptet i fler arbetsplatsområden Samverkan med forskning för att minska utsläpp från transporter Skapa pilotprojekt tillsammans med näringslivet och universitet kring elektrifiering av godstransporter, kan vara både byggtrafik, egna transporter mm Forum för samverkan och kunskapsutbyte inom kommunkoncernen
Stärkta möjligheter att resa kollektivt	Främja och stärka hållbara transportsätt, exempelvis kollektivtrafik Lokaliseringsutredning för fler pendlar/infartsparkeringar Verka för busslinjer snarare än närtrafik på landsbygden Se över regelverk för busskort för högstadieelever Samplanera skolskjutsresor i så hög grad som möjligt

	Dialog med östgötatrafiken Fria busskort för barn- och ungdomar (+ ev pensionärer) för att uppmuntra goda resvanor
Samhällsplanering för hållbarhet	Genomförande av trafikstrategi med strategier för t ex gång- cykel och kollektivtrafik, mobility management, förändrad färdmedelsfördelning Analysera utvecklingsinriktningar inom transport och mobilitet till 2045 Undvik utbyggnad av externa köpcentra Utveckla fler gågator Översyn av större korsningar för ökad kapacitet av gång/cykel Utred miljözoner i centrala lägen Ändrad prioordning när vi bygger: bra cykelparkering och laddinfrastruktur. Cykel ska inte komma långt ner på priolistan Främja närhet till samhällsservice och fritidsaktivitet
Stärkt cykelinfrastruktur	Bygga ut cykelinfrastruktur för att facilitera cykeltransporter inom kommunen Utbyggnad av cykellänkar Underlätta för vintercykling Utbyggnad av cykelvägar på landsbygden Utveckla cykelvägar som binder ihop orter på landsbygden Säkerhetsfrämjande insatser på cykelvägar, tex skyltning, belysning Planera för cykel i planeringsprocesser Genomförande av cykelplan för Linköping med tillhörande hp med förbättringar för cykeltrafik Felanmälan cykelvägar i app som även har info om verkstäder, uthyrning, kartor mm Förbättrade möjligheter till pumpning
Parkering	Utredning av samlade parkeringslösningar En rättvis samhällsplanering och budgetering av t ex cykelväg/parkering vid sidan av bilvägar. En statushöjning av cykel, se Köpenhamn som ett gott exempel Översyn av p-normen

	Förbättrade parkeringsmöjligheter för cyklar, överskott av p-intäkter går till klimatfrämjande åtgärder Framtagande av Riktlinjer för parkering och mobilitetsköp Utveckling av P-ledsystem för att minska söktrafik i Linköping Lokalisering av parkeringar i utsidan av tätorten, ej centralt Utveckla cykelgarage, skåp för att låsa in cykelbatterier samt med laddning
Bryta normer och beroende av privatbilism	Tillgängliggöra kommunal service utan tillgång till bil Start av gång- och mobilitetsplan Utveckla områden med bilförbud vissa tidpunkter eller alltid, alternativt förbud mot fossildrivna transporter Undersök möjligheterna till kommunalt stöd för lokal taxi på landsbygden Genomförande av Verksamhetsplan för hållbart resande/mobility management Utbilda invånare att låna/hyra via appar, typ bilpool, cykelpool Utbilda medborgare kring mobilitet (lära sig cykla, körkort, cykelkartor) Kampanjer för invånare för att skapa beteendeförändring, med fokus på livskvalité
Delningsekonomi och cirkularitet	Främja delningstjänster och samutnyttjande Utreda förutsättningar för MaaS (Mobility as a service) Utveckla plattformar för samåkning, utlåning av lådcyklar på bibliotek Främjande av bilpooler på landsbygd Utveckla ny cykelpool, typ Linbike Bilpool i Berga centrum Främja cykelverkstäder Planera för kommunalt upphandlad bilpool, tillgänglig för alla i kommunen Mobilitetspool i ytterområden Utnyttja kommunens bilar till bilpool kvällar/helger Skapa ett kommunägt bilpool-bolag. Dela med kommun/region/invånare
Övergång till fossilfria bränslen	Övergång till fossilfria bränslen i kommunala verksamheter, t ex bokbussar, riksfärdtjänst, upphandlade entreprenader mm

Flygplats	Jobba för el-flygplan

Insatsområde: Negativa utsläpp

Tema	**Förslag på aktiviteter**
Kolbindning	Undersök och utveckla potentialen kring kolbindning Undersök och utveckla användning av biokol i bland annat stadsodling Se över hur kolinbindning i kommunalt ägd skog och mark hanteras i de dokument som styr förvaltningen av dem Fortsätt utveckla och integrera riktlinjer för att höja natur/grönska i staden Hållbar förtätning - vara rädda om gröna oaser
Återskapande av våtmarker	Kartlägga utdikad torvmark och erbjuda fastighetsägare hjälp att söka aktuella bidrag för återskapande av våtmarker
Dialog och samverkan	Genomföra riktade samverkans-/nätverksinsatser för kommunens gröna näringar för att skapa större möjligheter för bland annat användning av biokol i jordbruksmark. I samband med detta se över potentialen för biokolsproduktion inom kommunen Samverkan och deltagande i forskningsprojekt exempelvis med Linköping Science Park och Linköpings universitet Klimatbudget: Undersök möjligheterna för att ta fram en kommunövergripande klimatbudget som förvaltningar och bolag kan ansöka om pengar från; X kg CO2 sparas genom X investerade kronor
Innovation och digitalisering	Undersök möjligheterna med CCS och CCU Utred hur kostnader för CCS och CCU kan fördelas inom kommunen